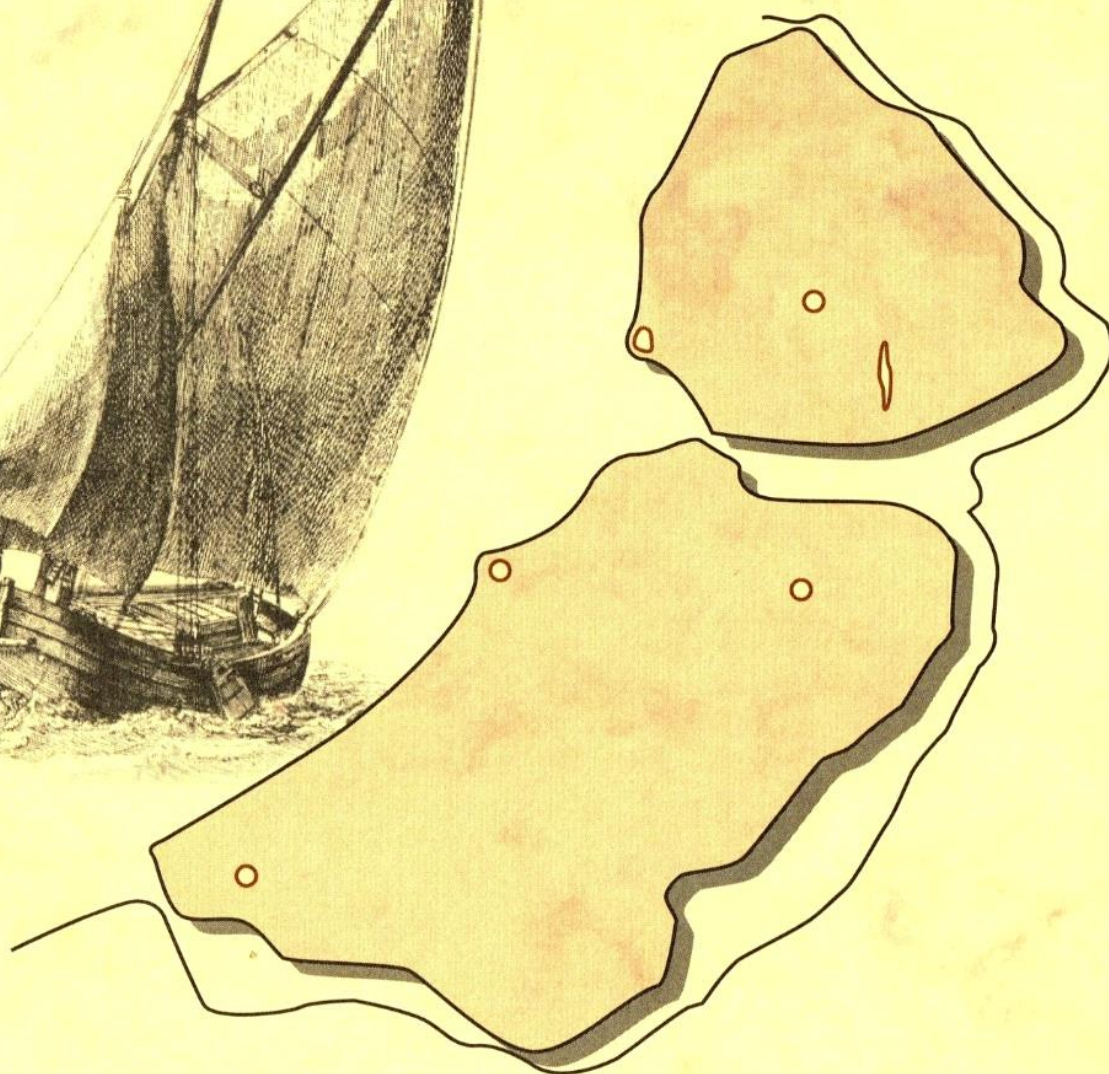
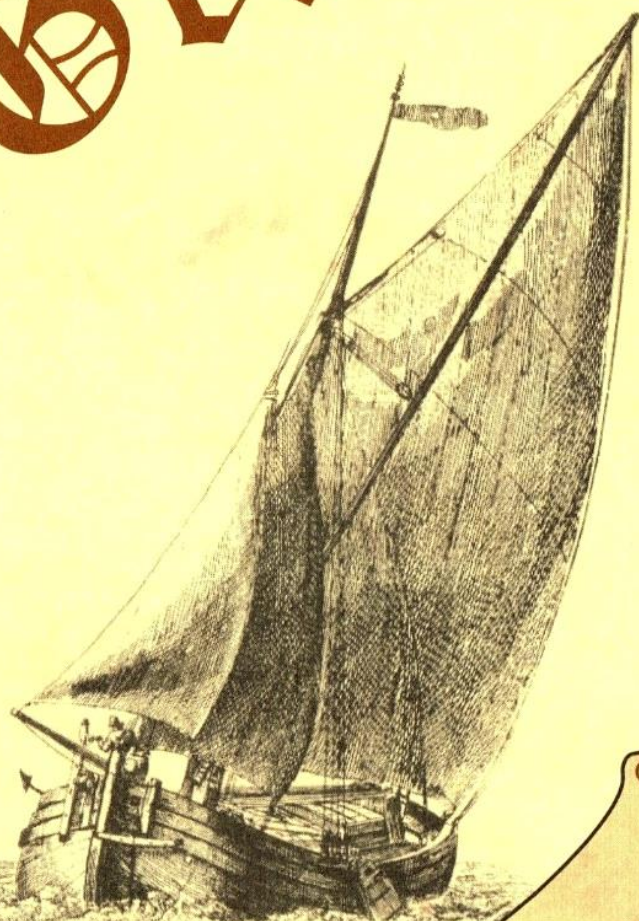

Genealogica

afdeling Flevoland

Nederlandse Genealogische Vereniging

35^e jaargang – nr. 2 – juni 2019

Agenda

Lezingen

In Batavialand van 14.00 – 16.30 uur in de Zuiderzeezaal.

DATUM	ONDERWERP	SPREKER
Zondag 29 september 2019	Geneeskunde in voorgaande eeuwen (1700 – 1900)	Mienke ten Hennepe
26 oktober 2019	Onderwerp nog niet bekend	

Excursie

Op donderdag 21 november 2019 organiseren wij een excursie naar het Museum Boerhaave in Leiden. Dit museum won afgelopen mei nog de European Museum of the Year Award voor het beste museum in Europa. De rondleiding begint om 11.00 uur en zal worden gegeven door Mienke te Hennepe. Bij meer dan 15 deelnemers zal er een 2^e rondleider bij komen. Opgave tot uiterlijk 4 november 2019 op emailadres w.most6@upcmail.nl.

Voorouderspreekuren

Wanneer :	Hoe laat:	Waar:
Almere (1 ^e zaterdag)	11.00 - 15.00 uur	Nieuwe Bibliotheek Centrum
Lelystad (1 ^e zaterdag)	11.00 - 15.00 uur	FlevoMeer Bibliotheek
Kampen (1 ^e zaterdag)	10.00 - 12.00 uur	Stadskazerne
Emmeloord (2 ^e zaterdag)	10.00 - 12.00 uur	Basisschool de Planthof
Dronten/Swifterbant(1 ^e zaterdag)*	10.00 - 12.00 uur	FlevoMeer Bibliotheek

* oneven maanden in Dronten, de even maanden in Swifterbant

Houdt onze agenda op internet in de gaten: <https://ontdekjouwverhaal.nl/onze-afdelingen/flevoland/> en klik op “Naar de agenda”.

Van de redactie

Voor u ligt de tweede Genealogica van 2019. Naast het verslag van de algemene ledenvergadering en de lezing van 23 maart bevat deze aflevering verslagen van de lezing van 23 februari, de excursie van 6 april en de bijeenkomst van 18 mei. Tevens treft u diverse bijdragen die aangeleverd zijn door leden van de redactie. Daarnaast hebben wij in dit nummer vele verwijzingen naar nuttige websites opgenomen. Met dank hiervoor aan Adriaan van den Berg.

Mocht u op- en of aanmerkingen hebben, dan vernemen wij dat graag. Bent u zelf interessante verhalen tegen gekomen bij uw familieonderzoek en wilt u deze met anderen delen? Stuur ons dan uw verhaal. Wij wensen u veel leesplezier.

De redactie

Verslag algemene ledenvergadering 23 maart 2019

1. Opening en mededeling door de voorzitter

- Voorzitter Antoinette heet iedereen welkom.
- Er zijn 20 personen aanwezig.
- Afwezig met kennisgeving: Fred van der Zwan.

2. Mededelingen en ingekomen stukken

- In het jaarverslag secretariaat staan de personen die meehelpen in de bibliotheken met het voorouderspreekuur. Helaas zijn we daar Joop Campfens vergeten. Onze excuses.
- Er is een nieuwe folder, met een foto uit onze eigen provincie, uitgezocht door Willy van der Most.
- Het is de bedoeling dat iedereen een mail krijgt met de uitnodiging om de contributie te betalen. Het kan zijn dat dat mailtje niet ontvangen is, als je dan inlogt op de website www.ontdekjouwverhaal.nl krijg je een mededeling dat je kunt betalen. Onze vraag om dit even na te kijken.

3. Notulen vorige jaarvergadering

- Er zijn geen opmerkingen.

4. Jaarverslag secretariaat 2018

- Er zijn geen opmerkingen.

5. Financieel jaarverslag 2018

- De kascommissie (Arie-Cees Kleijwegt en Willy Knoop) hebben de penningmeester decharge verleend.
- Arie-Cees Kleijwegt is uittredend, Rob de Groot neemt zijn plaats in, Adriaan van den Berg is reserve.

6. Begroting 2018

- Het batig saldo blijft van de landelijke vereniging, elk jaar hebben we in principe hetzelfde bedrag ter beschikking.

7. Plannen voor 2019

- Excursie naar de Duitslanddag te Hoogeveen op 6 april.
- Op 18 mei 2018 lezing over Boerhave museum met in het najaar aansluitend een excursie.
- September en oktober zijn nog niet bekend.
- Heeft u ideeën voor een lezing of excursie: laat het weten (per mail naar Willy van der Most), dan proberen we dat in te plannen.

8. Bestuursverkiezing

- Er zijn geen bestuursleden aftredend.
- Piet Peeters wil het bestuur graag versterken, de leden gaan hiermee akkoord.

9. Rondvraag

- Onko Holtkamp vraagt of de foto van de nieuwe folder in de Genealogica geplaatst kan worden. Daar wordt voor gezorgd.

- Joop Campfens vraagt naar een cursus Paleografie. Helaas is er op dit moment niemand beschikbaar om deze te geven. Het is een veel gevraagde cursus, het bestuur is er druk mee bezig.

10. Overig

- Op 19 september is er in Tiel een symposium over vrouwelijk DNA.
Zie <https://www.dnaintiel.nl/>.
- In 2020 bestaat de vereniging 75 jaar. Het hoofdbestuur vraagt om ideeën om dit te vieren. Tevens is men op zoek naar thema's voor de Gens Nostra.

Oproep cursusleider oud schrift

Wie kan en wil er, tegen een redelijke vergoeding, een cursus oud schrift geven?

U kunt zich opgeven via emailadres w.most6@upcmail.nl.

Onze nieuwe afdelingsfolder

Tijdens de ledenvergadering op 23 maart 2019 hebben wij onze nieuwe afdelingsfolder laten zien. Een van de leden verzocht om een foto van de nieuwe afdelingsfolder in de Genealogica te plaatsen. Aan dit verzoek voldoen wij natuurlijk graag.

Nederlandse Genealogische Vereniging
Afdeling Flevoland
fle.ngv-afdelingen.nl

Digitaal genealogisch onderzoek in Duitsland

Verslag lezing zaterdag 23 maart 2019

Spreker: Rob Dix

Aantal bezoekers: 19 personen

Duitsland is een groot land met complexe historie. In de loop van de tijd is het land van 2000 vorstendommen terug gegaan naar 12 deelstaten (Länder) nu. Elke deelstaat bepaalt zijn eigen wettelijk kader wat archieven betreft.

Gezien de geheel andere structuur van archieven in Duitsland, is een degelijke voorbereiding noodzakelijk. Bijvoorbeeld veel lezen: handleidingen, over de geschiedenis van Duitsland etc.

In vergelijking met de AVG hier, kent Duitsland de Datenschütz: dat betekent langere perioden voor aktes openbaar worden. Hier wordt streng op gecontroleerd.

Het is wettelijk verplicht voor de archieven om toegangsprijzen te vragen. Verder dien je de omgangsvormen in acht te nemen, gedraag je als gast.

Elke deelstaat heeft een website, zet de stukken die je wilt in een winkelwagen en maak dan een afspraak. Als je dan komt, liggen de stukken voor je klaar.

Voorbereiding:

Stap 1: wat zoek ik? Vaststellen naam, plaats en tijd

- Naam: familienaam, patroniem of mogelijk boerderijnamen; varianten, verbasteringen, vernederlandst?
- Plaats: Er zijn bijvoorbeeld meer dan 27 plaatsen Neuenhaus. Hoe vind je welke het is: stel thuis hele gezinnen samen, met verwanten etc. kijk dan waar deze personen vandaan komen en zoek dat op bij welke Neuenhaus deze plaatsen in de buurt liggen. Gebruik ook hulpmiddelen als atlassen en Postleitzahlbücher (postcodeboek).
- Tijd: schat zo nauwkeurig mogelijk het tijdstip van geboorte, huwelijk, overlijden en/of volwassenheid vast.

Stap 2: wat zoek ik waar? Vindplaatsen, bronnen

- Gebruik handleidingen.
- DTB (kerk / overheid).
- Landsheerlijke archieven: paspoorten, landverhuizers, opsporingsberichten.
- Publicaties / internet / CD-rom.

Stap 3: wat is er al in Nederland te vinden?

- NGV: gespecialiseerde bibliotheek, microfiches, Duitslanddag.
- WGOD: kartotheek, publicaties.
- Mosaik Kleve: website <https://www.mosaik-kleve.de/seite10.html> ook in het Nederlands met o.a. DTB, Grundbücher (hypotheekakten), genealogieën.

- KB en universiteitsbibliotheken: bijvoorbeeld bij de universiteitsbibliotheek van Nijmegen (Vakbibliotheek duitstalige werken) liggen de volkstellingen van Zwitserland. Alle bibliotheken zitten in een groep bij elkaar en je kunt een zoekopdracht uitzetten.
- Overige bibliotheken en archieven.

Stap 4: zijn er lokale/regionale organisaties die kunnen helpen?

- Deze zijn zeer talrijk: Historische en genealogische verenigingen, Heimatverein.
- Landesverein: bijv. Kommission für Beierische Landesgeschichte.
- Opsporen via NGV, WGV, CBG, genealogische tijdschriften, voetnoten in boeken.
- Zoeken op internet: surfen via "Archive", "genealogie", "Heimatverein" of via links.
- Via www.familysearch.com of www.genealogy.net of www.genealogienetz.de. Ook kun je zoeken via <http://online-ofb.de/>.

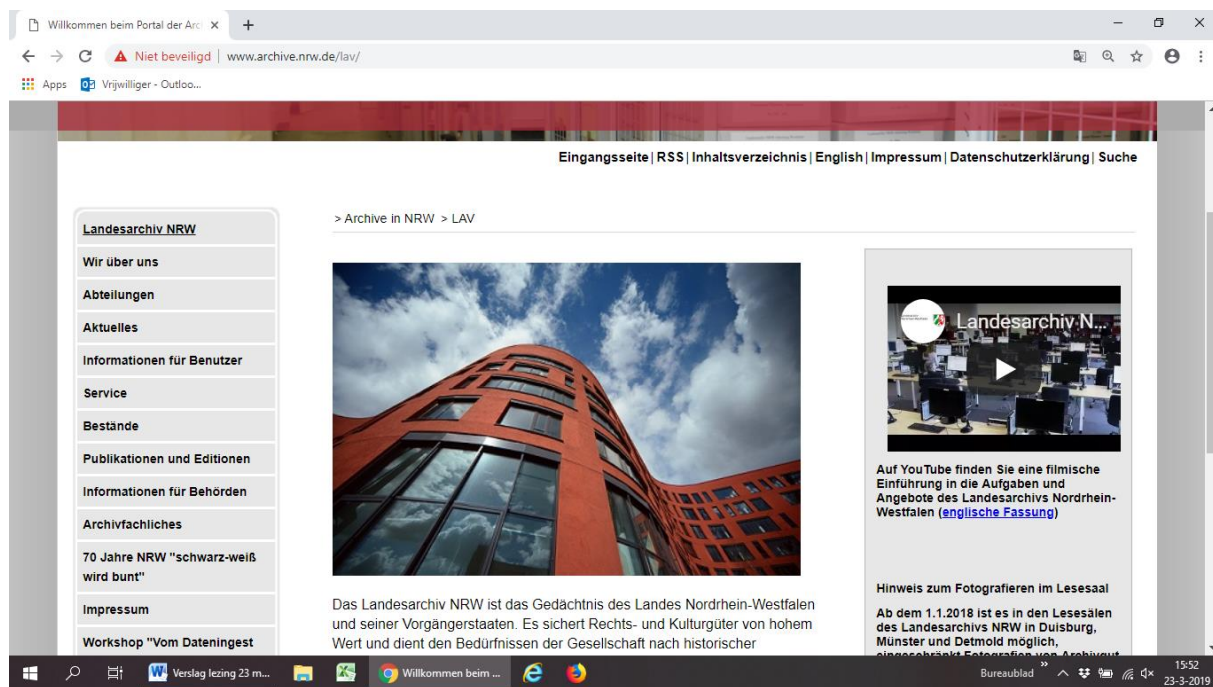
De invoering en instandhouding van de burgerlijke stand verschilt per deelstaat. De BS wordt ingevoerd tussen 1798-1806 en 1814 (als Napoleon weer weg is, er zijn deelstaten die niet gestopt zijn), in 1874 wordt Duitsland één land en wordt de burgerlijke stand weer ingevoerd. De BS vanaf 1798 is openbaar, vanaf 1874 nog niet. Openbaarheid: 110 jaar geboorte, 60 jaar huwelijken en 30 jaar voor overlijden. Men is druk bezig om een inhaalslag te maken met het openbaar maken.

Nordrhein-Westfalen is het verst gevorderd met publiceren, Niedersachsen is tweede.

In alle Pruisische plaatsen zijn registers inzake de verplichte brandverzekering. Van 1720.

Voer in de browser in: Landesarchiv gevolgd door de deelstaat

Kies altijd de hoofdingang.

Overzichten van archieven vind je links onder de knop Bestände.

Als je informatie van dit archief op Facebook wil zetten, lees dan het gedeelte: Datenschutzhinweise für die Facebookseite.

Andere websites:

<http://data.matricula-online.eu/en/>

www.archion.de

Agressie tegen een schoolhoofd

Inleiding

De laatste jaren lezen we regelmatig in de krant over geweld door ouders en/of leerlingen tegen leraren of schoolleiders. Veel schoolleiders hebben ervaring met leerlingen die ouders verhaal laten halen na een bestraffing en met leerlingen die docenten uitschelden, schoppen of slaan, of erger. In onderwijsland zijn inmiddels talloze rapporten en protocollen verschenen over dit verschijnsel.

De oorzaken van dit geweld zijn divers. Deze lopen uiteen van het aanspreken van de leerling op gedrag door de leraar, het behalen van slechte studie resultaten door de leerling, hoge verwachtingen van de ouders die niet overeenstemmen met het oordeel van de leraar, problemen thuis, etc. Daarnaast is het gezag van leerkrachten en schoolleiders de afgelopen dertig jaar duidelijk afgenomen.

Agressie van ouders tegen leraren of schoolleiders is niet nieuw. Het kwam ook vroeger voor dat ouders een conflict met de school met geweld voortzetten. Zo vond ik een paar krantenartikelen waarin mijn grootvader, Charles Immens (1894-1970) hoofdonderwijzer in Kerkbuurt (nu gemeente Schagen), met ouderlijk geweld te maken kreeg.

De eerste zaak

In de avond van 3 maart 1927 hoorde Charles Immens terwijl hij in de school van Kerkbuurt avondles gaf buiten het schoolgebouw gestommel. Daarop ging hij naar buiten om te zien wat er aan de hand was en werd direct overvallen door twee mannen. Hij kreeg een harde klap op zijn arm van ene Jan S¹. Immens vluchtte daarop naar een dicht in de buurt gelegen woning, werd daarbij achtervolgd door ene Piet K. die een klomp naar hem toe gooide. Uit de woning kwam vervolgens ene Bart van D. naar buiten en die gaf Immens een schop in zijn rug.

In de rechtszaak die op dit voorval volgde verklaarde verdachte Jan S. (landbouwer, 58 jaar) dat de hoofdonderwijzer die dag zijn zoontje, samen met nog drie andere jongens, waaronder het zoontje van Piet K., had geslagen. Voor de rechtbank erkende hij dat de jongens niet geheel zonder schuld waren, maar de hoofdonderwijzer was te streng geweest. Bovendien was dit niet de eerste keer. Hierop had Jan S. het plan opgevat meester Immens aan te spreken ("af te drogen" volgens de journalist van De Heldersche Courant), samen met Piet K. en hun twee jongens. Bij de school aangekomen ging zijn zoontje er van door, achtervolgd door meester Immens. Hij zag dat meester Immens zijn zoontje had beetgepakt, waarop hij tussen beide sprong. Jan S. ontkende meester Immens te hebben geslagen. Hij was daartoe niet in de gelegenheid gekomen, alhoewel hij daar veel zin in had gehad.

Verdachte Piet K. (landarbeider, 18 jaar) verklaarde voor de rechtbank bij het voorval aanwezig te zijn geweest, maar ontkende de klomp te hebben gegooid. Evenmin had hij gezien dat Jan S. de

¹ De volledige namen van de in dit artikel vermelde verdachten zijn bij de schrijver bekend, maar worden in verband met respect voor privacy verkort weergegeven.

hoofdonderwijzer had geslagen. Daar was het die avond te donker voor. Hij verklaarde ook dat meester Immens de kinderen afbeult.

Volgens verdachte Bart van D. (29 jaar) was hoofdonderwijzer Immens een allesbehalve geziene persoonlijkheid op Kerkbuurt en stond Immens bekend als iemand die kinderen afbeult. Hij had op die bewuste dag in de middag thuis zijn zoontje aangetroffen die over hoofdpijn klaagde en hem verteld had door de meester te zijn geschopt. Ook had hij een draai om zijn oren van de meester gekregen. Bart van D. had gezien hoe die bewuste avond Immens achterna gezeten werd. In zijn drift was Bart van D. toen naar buiten gerend en had Immens toen een schop gegeven. De andere twee verdachten waren toen met meester Immens bezig. Ook had hij gehoord dat verdachte Piet K. tegen ene Pieter Wit had zegt dat hij de meester een paar lekkere schoppen tegen zijn borst had gegeven.

Meester Immens ontkende de kinderen te hebben geschopt en geslagen. Wel had hij een jongen van Piet Bommer, die met stenen had gegooid, een paar klappen gegeven. Verder verklaarde hij voor de rechtbank dat het niet zozeer haat is die de mensen op Kerkbuurt tegen hem koesteren. Het was meer dat hij niet in de voetsporen van zijn voorganger was getreden. Hij erkende dat hij vroeger misschien iets te hardhandig was opgetreden, maar nadat hij had ingezien dat hij daar niets mee bereikte was hij daar al snel van afgestapt.

Er werden ook nog twee getuigen gehoord. Meester Bos had Bart van D. zien trappen en Jan S. zien dreigen met opgeheven arm. Piet Bommer heeft de verdachten niets zien doen, maar wel horen kabbelen.

De officier van justitie wees de verdachten er tenslotte op dat zij bezig waren het gezag van de hoofdonderwijzer te ondermijnen en dat ze niet moesten denken de belangen van hun kinderen hiermee te dienen. Integendeel, zelfs zeer grote schade veroorzaakten. Aan wat de verdachten hadden verklaard over wat hun kinderen hadden beweerd werd door de rechter geen geloof gehecht.

Jan S. en Piet K. werden wegens onvoldoende bewijs vrijgesproken van mishandeling van een hoofdonderwijzer. Bart van D. werd op grond van zijn eigen verklaring veroordeeld tot een boete van f. 15 of vijftien dagen hechtenis.

De tweede zaak

In een ander krantenartikel dat ik vond was geen sprake van fysiek geweld tegen mijn grootvader, maar werd hij door een ouder ervan beschuldigd zijn kind te hebben mishandeld. Het aardige van dit artikel is dat het meer inzicht geeft in de achterliggende oorzaak in het conflict tussen de ouder(s) en de hoofdonderwijzer.

In 1933 was ene Van der S., tuinbouwer uit Harenkarspel, verdachte in een zaak waarin hij ervan werd beschuldigd zijn dochter aan de leerplichtwet² te hebben onttrokken. Hoofdonderwijzer Charles Immens stond opnieuw, als getuige, voor de rechtbank. Ter verdediging in deze zaak beschuldigde Van der S. meester Immens ervan zijn dochter te hebben mishandeld en daarom hield hij haar thuis. Meester Immens was zeer verbaasd over deze onverwachte beschuldiging en ontkende voor de rechtbank elke strafbare handeling. Hij had nooit een hand naar het kind opgeven, laat staan mishandeld. Verdachte Van der S. was van mening dat zijn kind niet loog en was er zeker van dat meester Immens het kind voor dief had uitgemaakt.

² De leerplichtwet trad in werking op 1 januari 1901. Deze wet verplichtte kinderen van 6 tot 12 jaar tot het volgen van onderwijs. In wet werden een paar uitzonderingen gemaakt, zoals voor boerenkinderen tijdens de oogsttijd. Meisjes mochten onder bepaalde omstandigheden thuisblijven om voor het gezin te zorgen. In 1928 werd de leerplicht verlengd van 6 naar 7 jaar. In 1942 naar 8 jaar. In 1969 werd de leerplichtwet vervangen door de Leerplichtwet 1969. Deze nieuwe leerplichtwet heeft inmiddels ook weer diverse wijzigingen ondergaan.

Als tweede getuige in deze zaak werd de gemeente-veldwachter T. Kempers gehoord. Hij had het proces-verbaal over het schoolverzuim opgemaakt. Van mishandeling door meester Immens had hij nog nooit gehoord en achtte het schoolhoofd niet tot zulke minderwaardige handelingen in staat.

De officier van justitie meende dat alle beschuldigingen aan meester Immens op fantasie berustten en eiste ter zake van overtreding van de leerplichtwet f. 15 boete of vijftien dagen hechtenis. De uitspraak luidde f. 7 boete of zeven dagen hechtenis. Zijn echtgenote werd eveneens veroordeeld wegens overtreding van de leerplichtwet en kreeg f. 5 boete of vijf dagen hechtenis.

Een opmerkelijk strenge straf, zeker als je deze uitspraak vergelijkt met de uitspraak van een maand eerder door diezelfde rechtbank. Toen stonden zeven mannen uit dezelfde omgeving terecht voor de beschuldiging hun kinderen voor kortere of langere tijd aan de leerplichtwet te hebben onttrokken door ze van school te houden. Uit de verklaringen van de verdachten bleek dat armoede de achterliggende reden van hun vergrijp was. De kantonrechter sprak alle verdachten vrij. De nood der tijden heeft de mensen gedwongen, aldus de rechter.

In de hierboven beschreven zaak tegen Van der S. had de kantonrechter geen sympathie voor de verdachte. Hij beriep zich immers niet op een noodsituatie, maar koos er voor valse beschuldiging te uiten aan het adres van hoofdmeester Immens.

Besluit

Veel ouders hielden vroeger hun kinderen regelmatig thuis zodat ze op het land of op de boerderij konden werken. De voorganger van meester Immens kneep dan vaak een oogje toe. Meester Immens was uit ander hout gesneden. Hij vond onderwijs voor de kinderen veel belangrijker en hield zich aan de leerplichtwet. Een veroordeling wegens ontduiking van de leerplichtwet kon, voor die tijd, een behoorlijke boete of gevangenisstraf opleveren. Geld, dat de ouders niet konden missen. Dit leidde regelmatig tot conflicten met de ouders. Ook probeerde meester Immens ouders van veelbelovende leerlingen over te halen hun kinderen te laten door studeren. Ook dit viel lang niet altijd in goede aarde bij de ouders.

Zaten uw voorouders in het onderwijs? Dan is het mogelijk dat ook zij met agressie te maken hebben gehad of met ouders die hun kind of kinderen van school hielden. Kijk eens in oude kranten en wellicht dat u het een en ander vindt.

Maurice Kruijk

Bronnen:

- 1) <https://kranten.archiefalkmaar.nl>, Schager Courant, 14 april 1927.
- 2) <https://kranten.archiefalkmaar.nl>, De Heldersche Courant, 14 april 1927.
- 3) <https://kranten.archiefalkmaar.nl>, Schager Courant, 28 april 1927.
- 4) <https://kranten.archiefalkmaar.nl>, Schager Courant, 21 januari 1933.
- 5) <https://kranten.archiefalkmaar.nl>, Schager Courant, 18 februari 1933.
- 6) De Volkskrant, 25 november 2011
- 7) Angst en agressie in de school. De onderwijsprofessional als lijdend voorwerp door Kees van Overveld. LBBO Beter Begeleiden, maart 2018.

Militaire voorouders en genealogische bronnen

Verslag lezing zaterdag 23 februari 2019

Spreker: Welmoed Brons

Aantal bezoekers: 20 personen

Op 23 februari 2019 ontvingen wij Welmoed Brons. Zij is documentair informatiespecialist bij het Nederlands Instituut voor Militaire Historie van het Ministerie van Defensie.

De lezing bestaat uit twee blokken: de perioden vanaf 1800 (voor 1800 wordt het al moeilijker en kost het meer tijd om dingen uit te zoeken). Verder horen we over de bronnen per krijgsmachtsdelen, dapperheidsonderscheidingen en de regionale militaire geschiedenis.

Over het geheel gaat het over de bronnen die bij het NIMH liggen.

Eerst een inleiding wat het NIMH is. Het Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH) is een gespecialiseerd kennis- en onderzoekscentrum op het gebied van de Nederlandse militaire geschiedenis. Het gaat om de geschiedenis van de Nederlandse strijdkrachten in de periode van de Tachtigjarige Oorlog tot nu. Het NIMH beheert een [unieke militair-historische collectie](#) en maakt deze toegankelijk voor een breed publiek. Daarnaast publiceert het instituut wetenschappelijke studies en verzorgt het onderwijs en lezingen. Het NIMH is geen officieel archief van het ministerie van defensie, dat bevindt zich bij het Nationaal Archief. De collecties die ze hebben zijn veelal schenkingen. Bijvoorbeeld egodocumenten (brieven en dagboeken) van de dekolonisatieperiode. Er zijn ook uitwisselingen met musea van andere defensieonderdelen, de zogenaamde traditiekamers.

Ze hebben ca. 70.000 boeken (alle Nederlandstalige boeken over defensie zijn aanwezig) en ongeveer 2,5 km collecties.

De Franse tijd

Militairen in Nederlandse dienst.

Dit archief omvat de stamboeken van 1795 tot 1813 en is te vinden bij het Nationaal Archief:

<http://www.gahetna.nl/collectie/index/nt00239/q/zoekterm/stamboeken/q/comments/1/q/ugc/1>

Zoeken op achternaam, denk aan variaties van achternaam. U krijgt dan het stamboek en paginanummer de voorouder staat. Het stamboek kunt u inzien bij het NA, zijn (nog) niet digitaal beschikbaar.

Militairen in Franse dienst 1810-1813.

Beschikbaar via archieven.nl:

<https://www.archieven.nl/nl/zoeken?mivast=0&mizig=364&miadt=2231&milang=nl&mibj=1810&miej=1813&miview=tbl>.

Wordt beheerd door NIMH en komen uit stamboeken uit Frankrijk. Iemand gaat regelmatig naar Frankrijk om de boeken door te spitten. Hij is nu klaar met het landleger en gaat beginnen met de marine. In Frankrijk is een enkele bron gedigitaliseerd, maar niet of slecht doorzoekbaar en niet geïndexeerd.

Waterloogratificaties, periode 1817-1819 bij het Stadsarchief Amsterdam. Per index doorzoekbaar. https://archief.amsterdam/indexen/waterloo_gratificaties_1817-1819/zoek/index.nl.html.

Tiendaagse veldtocht (2-12 augustus 1830) en **Metalen Kruis** (1830-1831). Het Metalen Kruis is een herinneringsmedaille. Index via Nationaal Archief: <http://www.gahetna.nl/collectie/index/nt00302>.

Nationale militie, schutterijen, landstorm en landweer.

Nationale militie omvat o.a. inschrijvingsregisters, lotingsregisters en militiecertificaat. In 1811 is de dienstplicht ingevoerd. Deze archieven zijn veelal te vinden in regionale archieven en soms ook bij WieWasWie en archieven.nl. Het militiecertificaat vindt u vaak in huwelijks bijlagen. De dienstplichtigen werden per loting aangenomen en men kon er op bepaalde manieren onder uit komen met: ruilen (met financiële compensatie) en zijn ook wel terug te vinden in notariële akten. De dienstplicht duurde tussen 2 en 5 jaar, afhankelijk van een evt. crisis. Men moest zich inschrijven in het jaar dat hij 19 werd in de woongemeente van zijn ouders.

De schutterij nam taken over van politie, brandweer en ambulancedienst, maar konden ook opgeroepen worden voor leger taken, zoals de tiendaagse veldtocht. Wat nu nog over is van landstorm (bewapende burgers ter ondersteuning van het reguliere leger) en landweer (reserveleger van vrijwilligers of dienstplichtigen) is de nationale reserve.

Tweede wereldoorlog

Staat van dienst. Dit zijn dossiers van militairen en burgers die niet meer in actieve dienst zijn. Dit betreft een groot deel van de bevolking van Nederland over de afgelopen 100 jaar. Er gelden wel regels om dit dossier aan te vragen. Op te vragen bij defensie (afdeling semi-statisch informatiebeheer (SIB)) middels een formulier.

Op de pagina <https://www.defensie.nl/onderwerpen/privacyrechten/privacyrechten-bij-defensie> vindt u meer informatie. Voor het aanvragen heeft men wel een bewijs van overlijden nodig en dan niet een advertentie. Je kan er niet naar toe om zelf dossiers in te zien.

Meidagen. Deze collectie (409) is via archieven.nl te bekijken.

<https://www.archieven.nl/nl/zoeken?mivast=0&mizig=210&miadt=2231&micode=409&milang=nl&mivi ew=inv2#inv3t3>.

Als u op een onderwerp klikt en vervolgens op het document, ziet u onderaan de tekst een reeks scans. Van de meeste eenheden is er een verslag, maar niet van alles. Veel papier is in de meidagen vernietigd en de eenheden is na de oorlog gevraagd een verslag te maken. Van de ene eenheid is een compleet verslag (dagboeken) ingediend, de ander heeft een a4tje. De kans is klein om namen van voorouders tegen te komen. Het is een kwestie van geluk. Ook is er een serie over geschreven: "De Strijd op Nederlands Grondgebied tijdens de Wereldoorlog II", de groene serie staat ook online. Collectie 492 <https://www.archieven.nl/nl/zoeken?mivast=0&mizig=210&miadt=2231&micode=492&milang=nl&mivi ew=inv2>

Nederlanders in Duitse krijgsgevangenschap Het NIMH heeft hier 3 collectie over: 402 Krijgsgevangen 1940-1945, 444 Krijgsgevangenschap en kampen, 1942-1945 en 415 Mojet. Terug te vinden op archieven.nl, zonder scans. Wel in te zien op de studiezaal NIMH. Ook het Nationaal Archief heeft een collectie.

http://www.gahetna.nl/collectie/index/nt00429/74af9df2-5129-11e3-a0c1-00505693001d/view/NT00429_ruslandgids/sort_column/ove_titel_inventaris/sort_type/asc/q/zoekterm/2.13.98/q/comments/1/q/ugc/1.

Japanse krijgsgevangen. De interneringskaarten van militairen vindt u bij het NA index op achternaam. <http://www.gahetna.nl/collectie/index/nt00425>. Informatie over burgers vindt u bij het NIOD en het Rode Kruis, vraag daar om meer info. Het archief van het Rode Kruis ligt nu bij het NA en wordt geïndexeerd. Hopelijk is dit archief dit jaar beschikbaar.

Er zijn veel egodocumenten van krijgsgevangenen. Deze zitten wel in verschillende collecties. Wellicht is er geen egodocument van uw voorouder, maar misschien wel van iemand anders uit dezelfde eenheid/kamp en kunt u hier een idee opdoen hoe uw voorouder toen geleefd heeft.

Koopvaardij: Tijdens de tweede wereldoorlog bestond er een vaarplicht 'gemilitariseerde periode'. Deze duurde tot maart 1946, men mocht niet eerder naar huis. Zie de aflevering van Verborgen Verleden met Angela Groothuizen.

Collectie LOCK (159): persoonskaarten, intekeningsboeken, examenregisters, bemanningslijsten en scheepsbewegingen. Als iemand op een schip heeft gezeten dat vergaan is, is er ook een proces-verbaal van. Ook te vinden op archieven.nl, maar zonder scans. Als je meer wilt weten, stuur een mail naar Welmoed. Aanvragen bij NIMH: volledige naam en geboortedatum naar nihm@mindef.nl.

Overige tweede wereldoorlog collecties

Collectie 092 Marinemonografie.

Collectie 420 Burgemeesterverklaringen: de voorganger van het NIMH heeft na de oorlog twee vragenlijsten naar de gemeenten gestuurd. Dit is één van de teruggestuurde vragenlijst.

Collectie 798 Vliegtuigcrashes 1940-1945 / Verliesregister 1939-1945, interessant voor Flevoland.

Dekolonisatie Nederlands-Indië

Aanvragen staat van dienst KNIL militairen: Stichting Administratie Indische pensioenen, Postbus 1263, 6400 BG Heerlen, contactformulier op www.saip.nl. Voor de overige landmacht en marine personeel: Semi-Statistisch Informatiebeheer (SIB), Postbus 90099, 3509 AB Utrecht. Sib.kerkrade@mindef.nl. Verder zijn er twee collecties met verslagen. Eén bij NIMH, collectie 509 Dekolonisatie van Nederlands-Indië (1945-1950) en bij het Nationaal Archief:

<http://www.gahetna.nl/collectie/index/nt00432/q/zoekterm/2.13.132/q/comments/1/q/ugc/1>. Bij het NIMH liggen ook veel herinneringsboeken: collectie Sweep (545) egodocumenten.

Collecties per krijgsonderdeel bij NIMH

Marine: Beschikbaar zijn persoonsdossiers, geboren 1830-1860 tot 1908 en persoonsdocumenten. Dit zijn geen originele stukken maar een verzameling van bijv. krantenknipsels. Collectie 113 nalatenschappen, overleden tussen 1942-1985. Schependocumentatie: verzameling per schip opgemaakt en wordt nog steeds aangevuld. Marine jaarboeken: van begin 19^e eeuw, wordt nog elk jaar gemaakt. Bevat bijv. verslagen van scheepsbewegingen, maar ook de walorganisaties staan er in.

Landmacht: helaas zijn er niet zoveel collecties van dit onderdeel. Maar wel naam- en ranglijsten ('officiersboekjes') 1725-1989 en een afschrift stamboek officieren (431). Dit is een kopie van de collectie bij NA.

Luchtmacht Hierover vind je de collecties 700 Collectie biografieën (krantenknipsels, enquêteformulieren etc.) vooral uit de beginperiode is er uitgebreide informatie beschikbaar. Collectie

701 Vliegerlogboeken, periode 1922-1972 en collectie 702 Vliegerloopbaanboeken, beperkt openbaar, wel aan te vragen indien overleden of langer dan 100 jaar geleden geboren.

Marechaussee Beschikbaar zijn twee collecties: 499 Officiersdossiers Koninklijke Marechaussee, deze collectie is gedeeltelijk openbaar. En collectie 109 Onderdeelsdagboeken van de Koninklijke Marechaussee, deze zijn veel socialer van aard.

Voor de beperkt openbare stukken geldt: als iemand is overleden heeft deze persoon geen privacy meer.

KNIL Naam- en ranglijsten ('officiersboekjes'). Collectie 806 ML-KNIL, luchtmacht 2^e WOII dekolonisatie, collectie 508 Nederlands-Indië contra Japan (1940-1946), collectie 509 Dekolonisatie van Nederlands-Indië (1945-1950). Collectie 543 'De Koloniale Eeuw' Nederlands-Indië, dit is een verzamelcollectie, er zit geen systeem in.

Algemene bronnen Er zijn nog wat algemene bronnen: collectie 057 Losse stukken, deze komen veelal uit schenkingen en zijn te klein om een eigen collectie te vormen.

Alle collecties van het NIMH zijn geïndexeerd en te vinden op archieven.nl:

<https://www.archieven.nl/nl/zoeken?mistart=0&mivast=0&mizig=0&miadt=0&milang=nl&misort=nr%7Casc&miview=lst&mif1=2231>. Leuk om doorheen te bladeren. Vind u een collectie waar u meer van wilt weten dan klikt u op betreffende collectie. Helemaal onderaan staat hoeveel archiefstukken er beschreven zijn en hoeveel er eventueel gedigitaliseerd zijn. Klikt dan op Inventaris en vervolgens op een hoofdstuk. Dan ziet u alle stukken in dit hoofdstuk. Klikt u op het stuk, dan verschijnt er meer informatie en als er stukken gescand zijn, komt onderaan dit stuk de scan of een serie scans. Bovenstaande beschrijving geldt voor alle collecties van alle archieven op archieven.nl.

Verder heeft het NIMH ook nog een bibliotheek: <http://opc-nlda.oclc.org:1080/>. En een nog steeds groeiende beeldbank: <https://nimh-beeldbank.defensie.nl/beeldbank>.

Dapperheidsonderscheidingen

De databank dapperheidsonderscheidingen is een overzicht van alle militairen en burgers die tussen 1815 en 1963 een dapperheidsonderscheiding kregen.

<https://www.defensie.nl/onderwerpen/onderscheidingen/dapperheidsonderscheidingen/databank-dapperheidsonderscheidingen>. Alle onderscheidingen: Militaire Willems Orde, Medaille en later Kruis voor Moed en Trouw, Eresabel, Verzetskruis, Eervolle Vermelding, Bronzen Leeuw, Verzetsster Oost-Azië, Bronzen Kruis, Kruis van Verdienste en het Vliegerkruis. Voor onderscheidingen na 1962 kunt u mailen naar de Kanselarij der Nederlandse Orden, de Kanselarij registreert de onderscheidingen.

De lezing eindigt met leuke foto's uit de beeldbank. Voor ons gebied was dat wat moeilijker, maar Welmoed heeft toch een paar pareltjes gevonden.

Aanvullende informatie

Oorlogsgraven, hoe kun je mensen van graven vinden: via oorlogsgravenstichting <https://oorlogsgravenstichting.nl/zoeken>, deze beheert militaire begraafplaatsen. Ook worden veel oorlogsgraven door lokale partijen beheerd. Er is een database bij de oorlogsgravenstichting of het veteraneninstituut.

Als je op zoek bent naar meer informatie over tewerkgestelden: bij het NIOD, WGod, er zijn werkgroepen. Stuur mail naar WGod via het contactformulier.

Als je weet in welke eenheid een voorouder gezeten heeft, kun je achterhalen waar ze allemaal gediend en wat ze gedaan hebben. Er zijn geen grote overzichten van regimenten en waar ze gelegerd zijn.

Alle beschikbare scans op Family Search:

<https://www.familysearch.org/search/image/index?owc=https://www.familysearch.org/service/cds/recapi/sord/collection/1498335/waypoints>

Heeft u nog vragen? Neem dan - bij voorkeur per mail (nimh@mindef.nl) - , zodat ze de tijd kunnen nemen om dingen op te zoeken. Veel (nog niet gedigitaliseerde) stukken zijn in te zien op de studiezaal, deze is op afspraak te bezoeken. Tel. 070 – 3162847.

Met dank aan Welmoed Bons en de websites van www.defensie.nl/nimh en www.archieven.nl.

LK

Onze kalender

Inleiding

Op 14 maart 2019 lees ik op facebook, in een populaire genealogie groep, het volgende bericht: “Wat gebeurde er op 14 maart? 968 – Mathilde van Ringelheim (ca.73) overleden.” Het bericht suggereert mijns inziens dat het op 14 maart 2019 exact 1051 jaar geleden is dat Mathilde van Ringelheim overleed. Populair zijn berichten in de trant van “vandaag is het 500 jaar geleden dat etc.” De sociale media staan vol met dit soort van berichten. Vaak kloppen deze berichten niet omdat de opsteller ervan geen rekening heeft gehouden met de overgang van de Juliaanse kalender naar de Gregoriaanse kalender.

Als voorbeeld noem ik de slag bij Portland, ook bekend als de Driedaagse Zeeslag. Volgens onze geschiedenisboeken vond deze zeeslag plaats van 28 februari tot en met 2 maart 1653. Volgens de Engelse geschiedenisboeken vond deze zeeslag 10 dagen eerder plaats, nl. van 18 tot en met 20 februari 1653.

Stadhouder Willem III vertrok op 11 november 1688 met een armada van 500 schepen vanuit Hellevoetsluis naar Engeland om vervolgens op 5 november 1688 in Brixham te landen, waarna hij zijn “Glorious Revolution” begon.

Om te begrijpen hoe dit nu kan is enige basis kennis over de historie van onze kalender nodig.

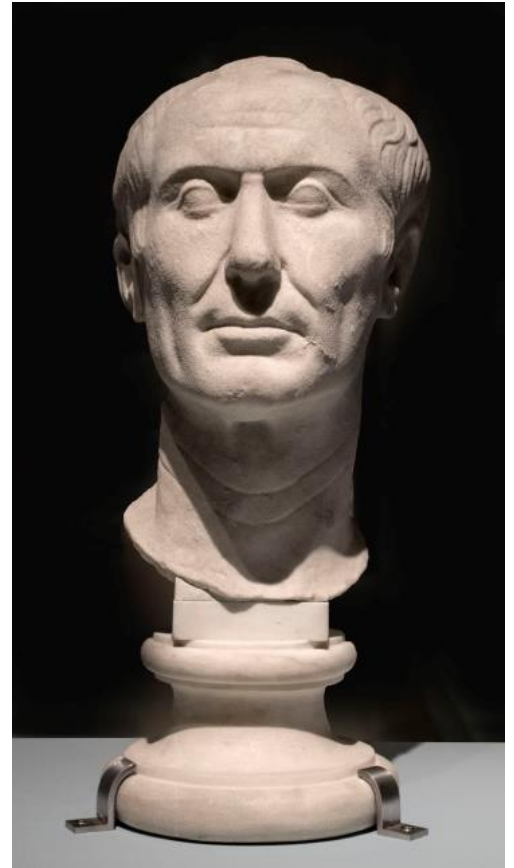
De Romeinse kalender

Onze huidige kalender is gebaseerd op de Romeinse kalender. Vanaf ongeveer 600 voor Chr. was in de Romeinse Republiek de Romeinse kalender in gebruik. De Romeinse kalender kende 355 dagen. Bij de romeinen begon het jaar op 1 Martius (maart; genoemd naar de Romeinse god Mars). De maand Martius had net als nu 31 dagen en werd gevolgd door Aprilis met 29 dagen. Daarop volgden Maius (31 dagen), Junius (29 dagen), Quintilis (31 dagen), Sextilis (29 dagen), Septembris (29 dagen), Octobris (31 dagen), Novembris (29 dagen) en Decembris (29 dagen). Op Decembris volgden dan nog Januariis (29 dagen) en Februariis (28 dagen). Om het andere jaar werd een schrikkelmaand (Mercedonius of

Intercalaris) van 22 of 23 dagen toegevoegd. Het toevoegen van de schrikkelmaand gebeurde zo ondeskundig dat er tegen het einde van de Romeinse republiek een verschil was ontstaan tussen het kalender jaar en het zonnejaar van bijna drie maanden. Zo was rond 50 voor Chr. Het begin van de lente al naar half mei opgeschoven.

De Juliaanse kalender

De Romeinen zagen in dat een hervorming van de kalender noodzakelijk was. Om de ontstane achterstand bij het zonnejaar in te halen voegde Julius Caesar negentig dagen toe aan het jaar dat wij nu kennen als 46 v. Chr. Vervolgens begon met het jaar 45 v. Chr. het eerste jaar van de Juliaanse kalender. Met deze kalender kregen de maanden het aantal dagen zoals wij die nu kennen en werd om de vier jaar een schrikkel dag toegevoegd aan de laatste maand (Februaris). NB: ter ere van Julius Caesar werd de vijfde maand (Quintilis) naar hem vernoemd. Octavianus, eenmaal keizer geworden kon natuurlijk niet achter blijven en liet de zesde maand (Sextilis) naar zichzelf, Augustus, noemen. Ook werd de maand Augustus met een extra dag verlengd om op het zelfde aantal dagen uit te komen als de maand juli. Door tegelijk de maand Februari met een dag te verkorten bleef het totaal aantal dagen in het jaar gelijk. Daarnaast werd Januarius de eerste maand van jaar in plaats van Martius. De namen van de meeste overige maanden veranderden niet. Tegenwoordig heten de negende tot en met de twaalfde maand van onze kalender nog steeds september, oktober, november en december. De namen van deze maanden verwijzen nog altijd naar de zevende, de achtste, de negende en de tiende maand van de Romeinse kalender.

Julius Caesar

De duur van het jaar in de Juliaanse kalender komt redelijk goed overeen met de duur van het zonnejaar. Het Juliaanse jaar bedroeg 365,25 dagen, terwijl een zonnejaar in werkelijkheid 365,2422 bedraagt. Een verschil van 0,0078 dag (11 minuten en 14 seconden) per jaar. Dat lijkt niet veel, maar op iedere honderd jaar scheelt dit al 0,78 dag (18 uur, 43 minuten en 12 seconden).

De Gregoriaanse kalender

In de zestiende eeuw was de onnauwkeurigheid van de Juliaanse kalender al zover opgelopen dat de kalender al bijna tien dagen achter liep op het zonnejaar. Met name het feit dat de viering van Pasen niet aansloot met het begin van de lente was de kerk een doorn in het oog geworden³. Om de kalender met het zonnejaar te laten overeenstemmen was een kalender hervorming noodzakelijk. Het Concilie van Trente (waaraan wij ook onze doop-, trouw- en begraafboeken (DTB) te danken hebben) besloot op 4 december 1563 tot een kalenderhervorming. Uiteindelijk duurde het nog tot 24 februari 1582 toen de bul *Inter gravissimas* van paus Gregorius XIII verscheen met daarin de gevraagde

³ Het concilie van Nicea bepaalde in het jaar 325 dat Pasen gevierd moet worden op de eerste zondag na de eerste volle maan in de lente. Ook als de volle maan op 21 maart valt, wordt Pasen op de eerste zondag na de eerste volle maan in de lente gevierd. Daardoor kan het paasfeest in een periode van 35 dagen vallen, van 22 maart tot en met 15 april.

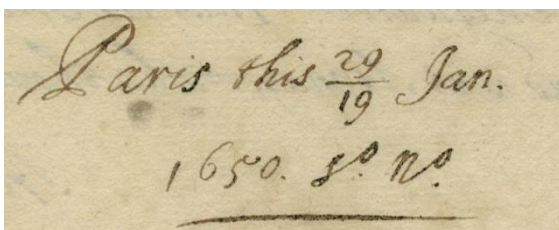
aanpassing van de kalender. Om het verschil van tien dagen op te lossen werd besloten dat na 4 oktober 1582 tien dagen zouden worden overgeslagen, zodat op 4 oktober 1582 direct 15 oktober 1582 zou volgen. Het begin van de lente werd zo weer terug gebracht naar 21 maart. Om in de toekomst een zelfde probleem te voorkomen werd tevens besloten het systeem van het schrikkeljaar aan te passen. Het systeem van om de vier jaar een schrikkeljaar aan het jaar toe te voegen bleef gehandhaafd. Echter, men bepaalde dat voortaan alleen die eeuwjaren schrikkeljaar zouden zijn, waarvan de eerste twee cijfers deelbaar zijn door 4. Zo is 1800 een schrikkeljaar, 1900 niet en 2000 weer wel. Hiermee komt de gemiddelde duur van het kalender jaar op 365,2425 dagen. Per 1000 jaren worden er op deze wijze gemiddeld 7,5 dagen gecorrigeerd.

Paus Gregorius XIII

De naar paus Gregorius XIII genoemd Gregoriaanse kalender is niet overal in de wereld gelijktijdig ingevoerd. Het was namelijk de tijd van de reformatie. Omdat de nieuwe kalender van de paus afkomstig was, was er met name in protestantse gebieden veel verzet tegen de Paapse “nieuwlichterij”. In met name katholieke gebieden werd de nieuwe kalender vrij snel ingevoerd. In protestantse gebieden gebeurde dit veel later. Uiteindelijk is de Gregoriaanse kalender in de gehele westerse wereld ingevoerd. Bij uw stamboomonderzoek is het van belang dat u bewust bent van en rekening houdt met deze verschillende momenten van invoering.

In de Republiek der Verenigde Nederlanden werden in de 17^e eeuw de twee verschillende kalenders naast elkaar gebruikt. Aan de datum van een brief of akte werd vaak toegevoegd: O.S. (oude stijl) of N.S. (nieuwe stijl). In Latijnse stukken gebruikte men S.V. (stilo vetere) of S.A. (stilo antiquo) en S.N. (stilo novo). Ook zie je wel dat beide data worden vermeld, weergegeven in de vorm van een breuk.

Ter illustratie het volgende voorbeeld:

Nikolaas Copernicus werd volgens de toen geldende Juliaanse kalender geboren op 19 februari 1473. Wanneer was zijn 500^e geboortedag volgens de huidige kalender?

Omrekeningstabel van de Juliaanse kalender naar de Gregoriaanse kalender

van:	tot:	correctie in dagen
1 maart 200	29 februari 300	+ 0
1 maart 300	29 februari 500	+ 1
1 maart 500	29 februari 600	+ 2
1 maart 600	29 februari 700	+ 3
1 maart 700	29 februari 900	+ 4
1 maart 900	29 februari 1000	+ 5
1 maart 1000	29 februari 1100	+ 6
1 maart 1100	29 februari 1300	+ 7
1 maart 1300	29 februari 1400	+ 8
1 maart 1400	29 februari 1500	+ 9
1 maart 1500	29 februari 1700	+ 10
1 maart 1700	29 februari 1800	+ 11
1 maart 1800	29 februari 1900	+ 12

Aan de hand van bovenstaande tabel is te zien dat de correctie negen dagen bedraagt. Daarom viel de 500^e geboortedag van Copernicus op 28 februari 1973.

De Republikeinse kalender

Na de Franse revolutie (1789) wilden de revolutionairen in Frankrijk af van de in hun ogen ouderwetse "christelijke" kalender en vervingen deze voor een eigen revolutionaire kalender. Het jaar werd verdeeld in twaalf maanden van dertig dagen en de weken in tien dagen. Aan het eind van de 12e maand werden nog vijf dagen aan het jaar toegevoegd (oorspronkelijk "sans culottiden", later "jours complémentaires" genoemd) om op 365 dagen te komen. Om de vier jaar kwam daar nog een zesde schrikkel dag bij. De maanden en de dagen kregen nieuwe namen. De nieuwe namen van de maanden verwezen naar de seizoenen, de nieuwe namen van de dagen waren gebaseerd op Latijnse telwoorden. De nieuwe kalender werd ingevoerd met ingang van 22 september 1792. In de praktijk voldeed de kalender niet en gaf met name in contacten met het buitenland veel problemen. Met ingang van 1 januari 1806 werd de republikeinse kalender afgeschaft en werd de Gregoriaanse kalender opnieuw ingevoerd. In Nederland is de toepassing van de Republikeinse kalender vooral terug te vinden in Limburg en Zeeuws-Vlaanderen waar de burgerlijke stand al in 1796 was ingevoerd.

Het begin van het nieuwe jaar

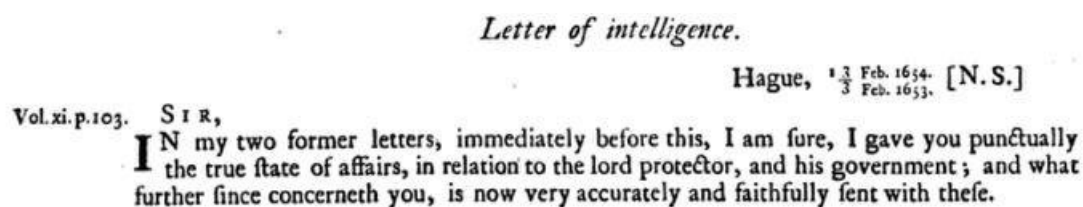
Wij vinden het nu normaal dat het nieuwe jaar begint op 1 januari. In andere delen van de wereld begint het nieuwe jaar niet op 1 januari maar op een andere dag, zoals in China dat een eigen kalender gebruikt. Met de invoering van de Juliaanse kalender was het gebruikelijk om het nieuwe jaar te beginnen op 1 januari. Tijdens de middeleeuwen, onder invloed van de Katholieke kerk, zijn veel West-Europese landen er toe overgegaan het begin van het nieuwe jaar aan te sluiten met een belangrijke christelijke feestdag. In dit verband spreken we van jaarstijlen. Tot in de zestiende eeuw kende men in Europa zes verschillende jaarstijlen die men naast en door elkaar gebruikte. Het jaar kon beginnen op 1 januari, 1 maart, 25 maart, met Pasen, op 1 september of met Kerstmis. Het gebruik van een bepaalde jaarstijl was soms zeer plaatsgebonden en soms treft men in één plaats verschillende jaarstijlen aan.

Jaarstijlen:	Begin van het nieuwe jaar:
Nieuwjaar-of jaardagstijl	1 januari
Kerststijl	25 december, de dag van de geboorte van Christus
Boodschapstijl	25 maart, de dag van Maria Boodschap
Paasstijl	Pasen
Venetiaanse stijl	1 maart
Byzantijnse stijl	1 september

Het is goed om te realiseren dat bij gebruik van bijvoorbeeld de boodschapstijl 24 maart 1543 gevolgd werd door 25 maart 1544.

Al voor de invoering van de Gregoriaanse kalender had het merendeel van de West-Europese landen het begin van het jaar teruggebracht naar 1 januari. Tegen het einde van de 16^e eeuw was de nieuwjaarstijl in vrijwel heel West-Europa in gebruik. In de Nederlanden is men na 1581 massaal overgegaan op de nieuwjaarstijl. Maar er bleven uitzonderingen, met name in die streken waar pas in 1700 de Gregoriaanse kalender werd ingevoerd.

Het gebruik van de verschillende jaarstijlen stond los van het gebruik van de Juliaanse- of de Gregoriaanse kalender. Een uitzondering hierop is het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en zijn koloniën dat in 1752 overging van de Juliaanse kalender op de Gregoriaanse kalender en tevens van de tot dan toe gebruikte boodschapstijl overstapte op de nieuwjaarstijl.

Voorbeeld van een brief van een John Thurloe, Engels gezant in Den Haag. In Nederland stond die dag 13 februari 1654 op de kalender, in Engeland 3 februari 1653.

De Venetiaanse stijl was gebruikelijk in Rusland tot dat het in de 13e eeuw overging op de Byzantijnse stijl. In Venetië bleef deze stijl in gebruik tot in 1797. De Byzantijnse stijl was in gebruik in Rusland vanaf de 13e eeuw tot de achttiende eeuw.

Toepassing van de kalender in geschiedenisboeken en historische artikelen

Over het algemeen worden de dagen van gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden vòòr 15 oktober 1582 weergegeven met de desbetreffende datum van toen gangbare Juliaanse kalender, met het jaar beginnend op 1 januari. Er vindt geen omrekening plaats naar de Gregoriaanse equivalent. Zo wordt algemeen aangenomen dat de slag bij Agincourt plaats vond op 25 oktober 1415 (dag van de heiligen Crispin en Crispinian).

Voor gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden ná 15 oktober 1582 onder de Juliaanse kalender is de weergave wisselend. Dit gebeurt namelijk zowel als hier boven beschreven, maar er wordt ook wel teruggerekend naar de Gregoriaanse kalender. Zo is bijvoorbeeld in de Britse parlementaire archieven

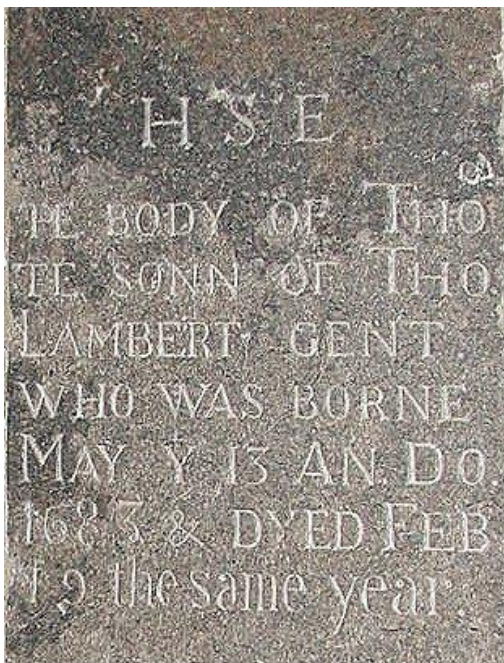
terug te vinden dat de executie van Koning Karel I van Engeland plaats vond op 30 januari 1648 (omdat het jaar 1648 pas eindigde op 24 maart). Latere historici hebben het begin van het jaar teruggebracht naar 1 januari en nu wordt in de geschiedenisboeken vermeld dat de executie heeft plaats gevonden op 30 januari 1649.

George Washington is in Virginia geboren op 11 februari 1731, volgens de toen gangbare Juliaanse kalender. Tegenwoordig wordt zijn geboorte dag gevierd volgens de sinds 1752 in Virginia gangbare Gregoriaanse kalender en is zijn geboorte dag officieel 22 februari 1732.

Conclusie

Het is van belang om bij archiefonderzoek rekening te houden met de in het verleden toegepaste kalender. Werde de Juliaanse kalender (oude stijl) toegepast of de Gregoriaanse kalenders (nieuwe stijl)? En welke jaarstijl paste men toe? Ook bij het raadplegen van publicaties is het van belang om na te gaan welke kalender de auteur gebruikt en of en hoe de vermelde data zijn teruggerekend.

Om terug te komen op het in de inleiding vermelde overlijden van Mathilde van Ringelheim (ook bekend als heilige Mathilde) op 14 maart 968. Haar overlijdensdag is officieel 14 maart. Zij overleed in het Duitse Quedlingburg. Ik heb niet na kunnen gaan welke jaarstijl er in dat deel van Duitsland in 968 in gebruik was, maar waarschijnlijk was dit de kerststijl. Terugrekenend vanuit de huidige kalender overleed zij dus op 19 maart 968. Maar gezien de algemene regel dat de dagen van gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden vòòr 15 oktober 1582 worden weergegeven met de desbetreffende datum van toen gangbare Juliaanse kalender, met het jaar beginnend op 1 januari, houden we haar overlijden op 14 maart 968.

Grafsteen van een jongen geboren op 13 mei 1683 en overleden op 19 februari *in het zelfde jaar*. Het nieuwe jaar in Engeland begon namelijk op 25 maart. Kathedraal van Salisbury.

Bijlagen:

Invoering van de Gregoriaanse kalender in de Nederlandse gewesten en omliggende gebieden

	na:			volgde:		
Staten-Generaal	14	december	1582	25	december	1582
Brabant	14	december	1582	25	december	1582
Zeeland	14	december	1582	25	december	1582
Luxemburg	14	december	1582	25	december	1582
Antwerpen	20	december	1582	31	december	1582
De Zuidelijke Nederlanden	21	december	1582	1	januari	1583
Vlaanderen	21	december	1582	1	januari	1583
Henegouwen	21	december	1582	1	januari	1583
Holland	1	januari	1583	12	januari	1583
Luik (bisdom)	10	februari	1583	21	februari	1583
Groningen (stad)	28	februari	1583	11	maart	1583
Groningen (stad) *	20	november	1594	11	november	1594
Gulik-Berg	2	november	1583	13	november	1583
Kleef	2	november	1583	13	november	1583
Keulen (bisdom en stad)	3	november	1583	14	november	1583
Münster (bisdom)	16	november	1583	27	november	1583
Gelderland	30	juni	1700	12	juli	1700
Overijssel	30	november	1700	12	december	1700
Utrecht	30	november	1700	12	december	1700
Friesland	31	december	1700	12	januari	1701
Groningen	31	december	1700	12	januari	1701
Drenthe	30	april	1701	12	mei	1701

* Nadat de stad Groningen in 1594 was veroverd door de Staatse troepen werd de Juliaanse kalender weer ingevoerd.

NB: Limburg ontbreekt in dit overzicht omdat de meeste delen van het huidige Limburg eind 16^e eeuw behoorden tot de hertogdommen Kleef, Gelder, Gulik en Limburg en het bisdom Luik.

Invoering van de Gregoriaanse kalender in overige Europese landen en gebieden

Italië	4	oktober	1582	15	oktober	1582
Spanje	4	oktober	1582	15	oktober	1582
Portugal	4	oktober	1582	15	oktober	1582
Polen	4	oktober	1582	15	oktober	1582
Frankrijk	9	december	1582	20	december	1582
Lotharingen*	9	december	1582	20	december	1582
Beieren	5	oktober	1583	16	oktober	1583
Oostenrijk (oost)	5	oktober	1583	16	oktober	1583

Oostenrijk (west)	14 december	1583	25 december	1583
Zwitserland (RK cantons)	11 januari	1584	22 januari	1584
Hongarije	21 oktober	1587	1 november	1587
Pruisen	22 augustus	1610	2 september	1610
Elzas	5 februari	1682	16 februari	1682
Duitsland (prot. gebieden)**	18 februari	1700	1 maart	1700
Zwitserland (prot. cantons)	31 december	1700	12 januari	1701
Denemarken	18 februari	1700	1 maart	1700
Noorwegen	18 februari	1700	1 maart	1700
Groot-Brittannië	2 september	1752	14 september	1752
Ierland	2 september	1752	14 september	1752
Zweden	17 februari	1753	1 maart	1753
Finland	17 februari	1753	1 maart	1753
Bulgarije	31 maart	1916	14 april	1916
Sovjet Unie (Rusland)	31 januari	1918	14 februari	1918
Servië, Kroatië en Slovenië	18 januari	1919	1 februari	1919
Roemenië	31 maart	1919	14 april	1919
Griekenland	9 maart	1924	23 maart	1924

* Lotharingen ging weer terug op de Juliaanse Kalender in 1735 en stapte vervolgens in 1760 weer over op de Gregoriaanse kalender.

** De invoering in de diverse protestants Duitse gebieden kent vele lokale variaties.

invoering begin van het jaar op 1 januari

Denemarken	13e - 16e eeuw
Duitsland (katholieke gebieden)	1544
Spanje, Polen, Portugal	1556
Duitsland (protestantse gebieden)	1559
Zweden	1559
Frankrijk	1564
De Zuidelijke Nederlanden	1576
Lotharingen	1579
De Noordelijke Nederlanden	1583
Schotland	1600
Rusland	1700
Toscanië	1750
Groot-Brittannië en koloniën m.u.v. Schotland	1752
Venetië	1797

Maurice Kruijk

Bronnen:

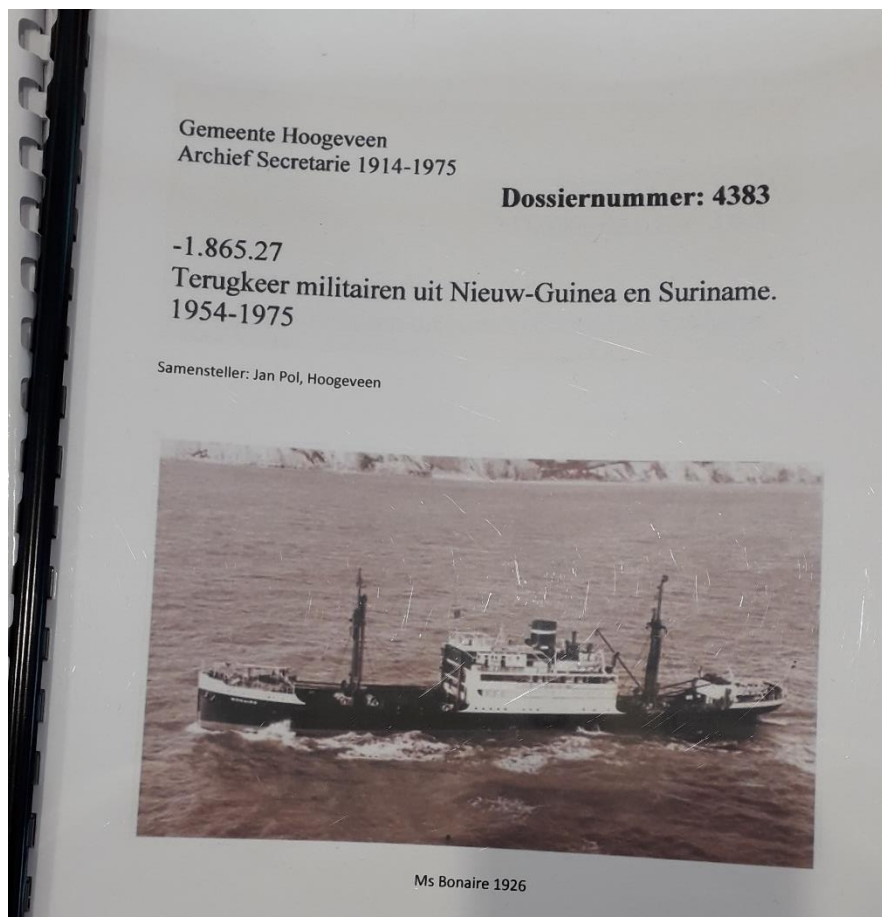
- 1) Dagen, maanden, jaren: tijdrekenkunde in kort bestek, door w. Wijnaendts van Resandt. Centraal Bureau voor Genealogie, 's-Gravenhage 1984. CB-Reeks nr. 7.
- 2) In tijd gemeten. Inleiding tot de chronologie, door C.C. de Glopper-Zuijderland. Centraal Bureau voor Genealogie, Den Haag 1999. CB-reeks nr. 17.
- 3) Kalenders en genealogie, door J.W. Koten. Genealogisch Magazine Erfgoed, 2011.
- 4) Vademecum Genealogicum. Hilfen für die Familiengeschichtsforschung, door Heiko Hungerige, 2018.
- 5) Wikipedia.

Verslag excursie Hoogeveen 6 april 2019

We zijn 's morgens met z'n drieën naar Hoogeveen gereden voor de Duitsland-dag. Eerst hebben we koffie gedronken en zijn daarna gaan kijken wat de verschillende afdelingen en organisaties te bieden hadden.

De afdeling Drenthe had documenten liggen met een boot op de kaft. (Zie foto)

Het blijkt, dat een gemeente een overzicht krijgt van alle namen van terugkerende militairen, die met een bepaalde boot terug kwamen uit o.a. "Nederlands Indië", Nieuw-Guinea, Suriname.

Een vrijwilliger heeft al deze boeken van het gemeentehuis Hoogeveen beschikbaar gemaakt voor de afdeling. Het blijkt, dat een gemeente zo'n boek kreeg, als er 1 of meer inwoners van die stad op de boot voorkwam(en). In dat boek staan dan alle mensen, die terugkeerden met hun woonplaats erbij.

De workshop, die Jos Kaldenbach gaf, was druk bezocht. Hij beantwoordde de vragen, die mensen vooraf hadden ingestuurd. Zijn verhaal had geen rode draad en was dus voor veel mensen, die net

beginnen met onderzoek niet te volgen. Ik heb uit zijn verhaal gehaald, dat er veel Hessische soldaten in Nederland zijn ingezet. Het blijkt, dat de regimenten die door Duitsland trokken een apart DTB-boek hadden waarin ze, als er getrouwd werd of er een kind werd geboren, vastlegden en dus niet in het DTB-boek van de plaats. Nu dus de vraag: waar is dan zo'n boek te vinden?

Bij de andere tafels heb ik gepolst welke activiteiten ze ondernemen om mensen te bereiken en ze enthousiast te maken om onderzoek naar hun voorouders te gaan doen en om te zien wat wij nog verder voor onze leden kunnen doen. De dag werd goed bezocht en ik heb ook met andere bezoekers gesproken en informatie uitgewisseld.

Ik ben naar de boekpresentatie geweest en ook naar de 2^e workshop van Jos Kaldenbach. De boekbespreking werd zeer onderhoudend gebracht. Wat er verteld werd, kun je ook halen uit het boek zelf, wat je online kunt vinden.

De 2^e workshop van Jos Kaldenbach ging over hoe je de databases in Duitsland moet zoeken op internet. Dit is gelijk aan de uitleg, die we van Rob Dix hadden gekregen, maar ik wilde dit nog eens zien.

De dag was op deze wijze zo om. Wij hebben alle drie een prima dag gehad.

AT

Verslag bijeenkomst 18 mei 2019

De lezing Geneeskunde in voorgaande eeuwen door Mienke te Hennepe had aardig wat mensen getrokken, maar helaas meldde de spreker zich ziek. We moesten een alternatief aanbieden, want de afzegging was te laat om dit nog te communiceren. Voor de aanwezige bezoekers was dit natuurlijk een teleurstelling. Willy bood aan om een rondleiding door het archief te geven. Dit werd door een grote groep mensen enthousiast geaccepteerd.

Onder deskundige leiding van Willy, die zeer veel over Het Flevolands Archief wist te vertellen, kregen deze mensen een rondleiding door het depot van Het Flevolands Archief. Het Flevolands Archief beheert tekeningen, foto's, kranten, boeken en archieven over de geschiedenis van Flevoland. Het archief verzamelt ook particuliere archieven en heeft ruim 23.000 akten van de Burgerlijke stand. Bijzonder interessant om te zien voor de deelnemers aan de rondleiding waren de collecties van voorwerpen aangetroffen in scheepswrakken van schepen vergaan in de voormalige Zuiderzee. Alles keurig uitgestald in vitrinekasten.

Een kleine groep mensen zijn in de zaal gebleven. Deze mensen hebben we te woord gestaan. Het bleek, dat de meesten nog niet begonnen waren met stamboomonderzoek. Dus hebben we deze mensen wegwijs gemaakt.

Het blijkt, dat we toch een goed alternatief hebben geboden en de mensen niet helemaal voor niets zijn gekomen. We hebben de e-mailadressen gevraagd, zodat we deze mensen kunnen informeren, wanneer we alsnog de lezing laten plaatsvinden.

AT en MK

Oproep voorouderspreekuren Dronten en Swifterbant

Zoals u wellicht weet worden er sinds dit jaar ook voorouderspreekuren georganiseerd in Dronten en Swifterbant. De oneven maanden in Dronten en de even maanden in Swifterbant, van 10 tot 12 uur.

Deze voorouderspreekuren worden be"vrouwd" door ondergetekende. Graag wil ik onze leden in Dronten en Swifterbant (uit andere plaatsen mag natuurlijk ook) vragen om mij te helpen deze beide spreekuren te bemensen. Of om mij te vervangen bij vakantie, ziekte of drukte op de boerderij. Afgelopen maand in Dronten had ik zeven bezoekers, de keren daarvoor niemand. In Swifterbant wordt elk spreekuur gezellig bezocht.

Speciale kennis is hier niet voor nodig, ik weet (gelukkig) ook niet alles, maar je kunt mensen altijd op weg helpen, ter plekke of door navraag te doen bij collega-stamboomonderzoekers.

Lijkt het u wel leuk om een enkele keer per jaar op zaterdagmorgen van 10 tot 12 uur mij te komen helpen of vervangen en om (aspirant) stamboomonderzoekers te helpen, kom dan langs op één van de spreekuren of stuur een mailtje naar voorouderspreekuur@apagro.nl.

Alvast hartelijk dank en met vriendelijke groet,

Lidy Kutschruter

Oplossing puzzel februari 2019

De oplossing van de puzzel ambachten, beroepen en functies van toen van februari 2019 is als volgt:

zeepzieder
tolgaarder
slatter
marskramer
warmoezenier
olieslager
wasmanger
Chirurgijn
bouwman
Verwer
speksnijder
melkslijter
turfsteker
zakkendrager

					z	e	e	P	z	i	e	d	e	r	
t	o	l	g	a	a	r	d	E	r						
					s	l	a	T	t	e	r				
			m	a	r	s	k	R	a	m	e	r			
				w	a	r	m	O	e	z	e	n	i	e	r
			o	l	i	e	s	L	a	g	e	r			
	w	a	s	m	a	n	g	E	r						
				c	h	i	r	U	r	g	ij	n			
				b	o	u	w	M	a	n					
								V	e	r	w	e	r		
						s	p	E	k	s	n	ij	d	e	r
	m	e	l	k	s	l	ij	T	e	r					
		t	u	r	f	s	t	E	k	e	r				
	z	a	k	k	e	n	d	R	a	g	e	r			

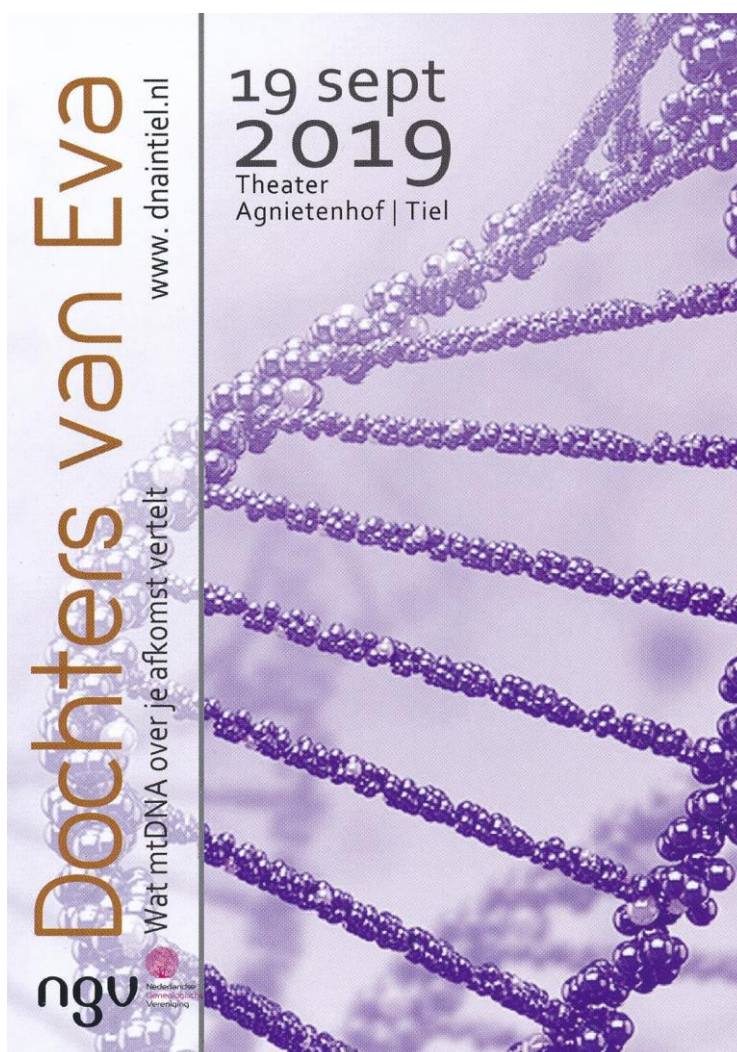
Tips

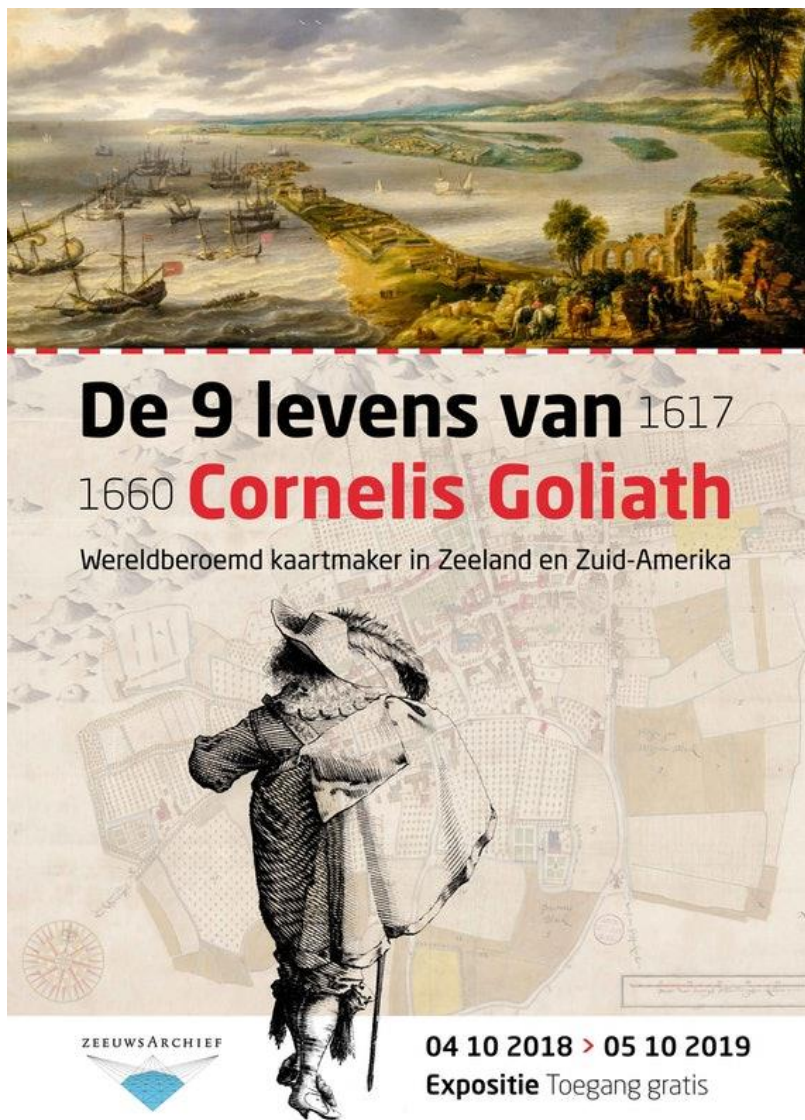
MyHeritage LIVE 2019

Van 6 tot en met 8 september 2019 wordt in het Amsterdamse Hilton-hotel het congres MyHeritage LIVE 2019 gehouden. Er zullen worden diverse lezingen en praktijkworkshops gehouden op het gebied van zowel genealogie als DNA. Tijdens de workshops kunnen de aanwezigen stap voor stap kennismaken met MyHeritage-tools en -functies. De kosten bedragen € 150. De NGV heeft 30 vrijkaarten bedongen voor leden van haar vereniging. Om hiervoor in aanmerking te komen dient u een email te sturen naar de NGV met uw naam, emailadres en dag van voorkeur (de vrije toegang is voor één dag). Voor meer informatie zie <https://live2019.myheritage.com/>.

Symposium Dochters van Eva

Op donderdag 19 september 2019 wordt het Symposium “Dochters van Eva” gehouden in het Theater Agnietenhof in Tiel. Het programma begint om 10:15 uur en eindigt om 17:00 uur. De kosten voor deelname bedragen € 25 voor NGV leden. Niet-leden betalen € 35. Dit symposium zal gaan over de aspecten van het onderzoek naar en de resultaten van vrouwspecifiek DNA (het zogenaamde mtDNA) dat alleen door vrouwen wordt doorgegeven aan het nageslacht. Tijdens het symposium zullen acht vooraanstaande sprekers – elk vanuit hun eigen invalshoek – vertellen over het “moederspoor” in de genealogie, als gevolg van onderzoek naar het mtDNA. Verdere informatie is te vinden op www.DNAinTIEL.nl. Het symposium wordt georganiseerd door de afdeling Betuwe van de NGV.

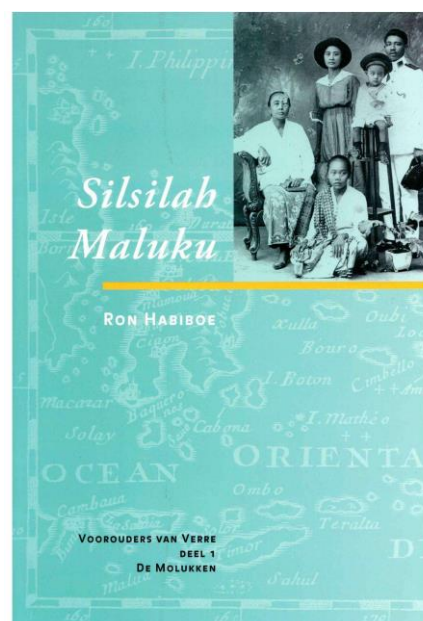
De 9 Levens van Cornelis Goliath

Het Zeeuws Archief heeft een tentoonstelling samengesteld over de Zeeuwse kaartenmaker Cornelis Goliath. Hij is in dienst getreden bij de WIC (West Indische Compagnie) en heeft kaarten gemaakt in de Nederlandse kolonie in Brazilië, in het bijzonder van de kustlijn bij Recife. De tentoonstelling is samengesteld uit de documenten en de kaarten uit het archief. Ik vind het bijzonder, dat zijn leven uit deze documentatie gereconstrueerd kan worden. Als je een leuk uitstapje wilt, dan is dit een aanrader. De tentoonstelling is te zien tot 5 oktober 2019.

AT

Voorouders van Verre gedigitaliseerd

Voor mensen die stamboomonderzoek doen in Nederlands-Indië, de Molukken, Suriname, de Nederlandse Antillen, China, Marokko en Turkije zijn de boekjes uit de CBG reeks 'Voorouders van Verre' zeer handig. In elk deel wordt aandacht besteed aan de geschiedenis, de structuur van familienamen en familieverhoudingen, en bijzondere mogelijkheden voor onderzoek. Voor vrienden van het CBG zijn deze nu online in te zien via <https://cbg.nl/over-het-cbg/voorouders-van-verre/>.

Website tips voor uw onderzoek in België

<http://www.archiefnet.nl/>

Nederlandse website die verwijst naar digitale gemeentelijke en regionale archieven.

<http://bib.familiekunde-vlaanderen.be/>

Online catalogus van Familiekunde Vlaanderen.

<http://www.geschiedenisvanloenhout.net>

Archieven van de grensstreek tussen provincie Antwerpen en Nederland.

<http://www.dewarevrienden.net/>

Archief van Mechelen en omgeving.

<http://www.oudheidkundigekring.be/mechelen/home>

Koninklijke Kring voor Oudheidkunde, Letteren en Kunst van Mechelen.

<http://centrumfamiliegeschiedenis.be>

Website van het Familiekunde Vlaanderen documentatiecentrum te Merksem.

<http://search.arch.be/>

Website van het rijksarchief van België waarop u kopieën van de akten kunt vinden.

<http://www.bskempen.be/>

Bevat de burgerlijke stand van de Kempense gemeenten.

<http://volksgebruiken.start.be/>

Links naar documentatie betreffende Belgische volksgebruiken.

<http://www.doodsprentjes.be/>

Verzameling bidprentjes Vlaanderen.

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/>

Inventaris onroerend erfgoed in Vlaanderen.

<http://www.familienaam.be>

Familienamen in België.

<http://www.historischekranten.be>

Historische kranten West-Vlaanderen.

<http://warpress.cegesoma.be/nl>

Oorlogskranten.

<http://www.forumfamiliekundeheemkunde.be>

Gespreksforum voor familie- en heemkunde.

<http://www.klm-mra.be>

Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis. Voor militaire voorouders in het Belgisch leger klik door naar het documentatie centrum.

<http://warvictims.fgov.be>

Oorlogsslachtoffers WO 2.

<http://www.vvlg.be/vvlg/vvlg.html>

Vlaamse Vereniging voor Leraren Geschiedenis.

<https://beeldbank.kortrijk.be/erfgoed/>

Erfgoedbank van Kortrijk en omgeving.

<http://www.mechelsegenealogischebronnen.be>

Genealogische bronnen Mechelen.

<http://www.ravels-weelde-poppel.be/>

Transcripties van o.a. DTB en BS registers van Ravels, Weelde en Poppel en vele plaatsen hieromheen.

<http://www.kempeneers.org/>

Toponymie van gemeenten in Oost-Brabant. Veel informatie over diverse plaatsen in Belgisch Brabant.

<http://www.archiefbankbrugge.be/>

Online akten van de burgerlijke stand (tot 1917) en een aantal reeksen bevolkingsregisters van de stad Brugge doorzoeken en bekijken.

<http://www.ghklonderzeel.be/>

Geschied- en heemkundekring Londerzeel. Ga naar tab Dender en Bijle en u vindt bronbewerkingen van DTB registers. O.a. Mechelen.

<http://www.marcblas.be/>

Website van de geschiedkundige vereniging van Merksplas.

Inhoudsopgave

Agenda	2
Van de redactie	2
Verslag algemene ledenvergadering 23 maart 2019	3
Oproep cursusleider oud schrift	4
Onze nieuwe afdelingsfolder	4
Digitaal genealogisch onderzoek in Duitsland	5
Agressie tegen een schoolhoofd	7
Militaire voorouders en genealogische bronnen	10
Onze kalender	14
Verslag excursie Hoogeveen 6 april 2019	22
Verslag bijeenkomst 18 mei 2019	23
Oproep voorouderspreekuren Dronten en Swifterbant	24
Oplossing puzzel februari 2019	24
Tips	25
Website tips voor uw onderzoek in België	27
Inhoudsopgave	28
Colofon Genealogica	29

BESTUUR

Antoinette Timmermans	voorzitter
Willy van der Most	secretaris
Maurice Kruijk	penningmeester
Jonny Serno	lid
Peter Bedeker	lid
Lidy Kutschruter	lid
Piet Peeters	lid

REDACTIE

Maurice Kruijk
Piet Peeters

WEBREDACTIE

Peter Bedeker
Lidy Kutschruter

VOOROUDESPREEKUREN

Almere

Peter Bedeker
Antoinette Timmermans
Arie-Cees Kleijwegt
Geert Baars
Piet Peeters
Joop Campfens

Emmeloord

Willem Braam
Harry Kramer
Jaap van Woudenberg

Dronten (januari, maart, mei, juli, september en november)

Swifterbant (februari, april, juni, augustus, oktober en december)

Lidy Kutschruter

Lelystad

Jonny Serno
Maurice Kruijk
Fred van der Zwan (expert heraldiek, zit af en toe ook bij andere voorouderspreekuren, zie agenda)

ISSN 2589-7985